

279వ అధ్యాయం

۲۷۹ - بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْإِفْتِخَارِ وَالْبَغْيِ

గర్వ ప్రదర్శన, దౌర్జన్యం చేయరాదు

దివ్యఖుర్ఆన్ లో అల్లాహ్ సెలవిచ్చాడు:

“మీరు మీ పవిత్రతను గురించి గొప్పలు చెప్పుకోకండి.”
(నజ్మ్:23)

“అసలు నిందార్తులు ఇతరులకు అన్యాయం చేసేవారే. భూమిపై అన్యాయంగా దౌర్జన్యాలు చేసేవారే. వారి కోసం వ్యధాభరితమైన శిక్ష కాచుకొని ఉంటుంది.”
(మూరా:42)

1591. హజ్రత్ ఇయాజ్ బిన్ హిమార్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచించారు: మీరు అణకువతో ఉండాలని దేవుడు నాకు వహీ ద్వారా ఆదేశించాడు. ఆ విధంగా చివరకు మీలో ఎవరూ ఎవరి మీదా దౌర్జన్యం చేయరాదు. ఒకరి మీద బడాయి చెప్పుకోరాదు. (ముస్లిం)

‘బగ్గీయున్’ అంటే దౌర్జన్యం, చేయి చేసుకోవటం అని భాషావేత్తలు అభిప్రాయపడ్డారు. (అది ఈ హదీసులో వారించబడింది)

(సహీహ్ ముస్లిం లోని జన్నత్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

దేవుడు ఎవరికయినా సీరినంపదలు, అస్తీఅంతస్తులు, అందచందాలు లేక విద్యావిశిష్టతలు ప్రసాదించాడంటే అది వారి మీద దైవానుగ్రహం, దైవోపకారం. అందుకు

قَالَ اللهُ تَعَالَى : ﴿ فَلَا تُرْكُوا أَنفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ﴾ [النجم : ۲۳]. وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَبَعُثُوا فِي الْأَرْضِ بَعِيرَ الْحَقِّ أَوتَلْبِك لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾ [الشورى : ۴۲].

۱۵۹۱ - وَعَنْ عِيَّاضِ بْنِ حِمَارٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ : « إِنَّ اللهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا حَتَّى لَا يَبْغِيَ أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ، وَلَا يَفْخَرَ أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ. قَالَ : أَهْلُ اللُّغَةِ : الْبَغْيُ : التَّعَدِي وَالْإِسْطِطَالَةُ.

వారు దైవాజ్ఞకు అనుగుణంగా అణకువ భావాన్ని, వినమ్రతా వైఖరిని అవలంబించి దైవానికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవాలి. ఆయన ప్రసాదించిన ఆ వరాలతో ఇతరులకు ప్రయోజనం చేకూర్చాలి. అంతేగాని గర్వాన్ని ప్రదర్శించి దేవునిపట్ల కృతఘ్నతకు, ప్రజలమీద దౌర్జన్యానికి పాల్పడకూడదు.

1592. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచించారు: ఏ మనిషి అయినా 'ప్రజలు నాశనమయ్యారు' అని అంటే అతను వారిలో అందరి కన్నా ఎక్కువగా నాశనమయిన వాడన్నమాట. (ముస్లిం)

ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) ఇలా అంటున్నారు: "అహ్లకుహుమ్" అనేది సుప్రసిద్ధ ఉల్లేఖనం. అయితే ఈ పదం 'అహ్లకుహుమ్' అని కూడా ఉల్లేఖించబడింది. (మొదటి అభిప్రాయమే సరైనది, సముచితమైనది). తనను తాను మంచివానిగా భావించుకుంటూ మిగతావారిని అల్పులుగా తలపోసి, వారికంటే తాను గొప్పవాణ్ణి భావించే వాడు 'ప్రజలు నాశనమయిపోయారు' అని అనకూడదు. అలా అనటం నిషిద్ధం. కాని ఒక మనిషి ప్రజల్లో ధార్మిక చింతన క్షీణించిందని తనకు అనిపించినప్పుడు వారి గురించి చింతిస్తూ ధార్మిక పౌరుషంతో ఆ మాటలు అంటే మాత్రం అందులో తప్పులేదు. పండితులు ఈ హదీసును ఇలాగే వ్యాఖ్యానించారు. ఈ విధంగా

۱۵۹۲ - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا قَالَ الرَّجُلُ: هَلَكَ النَّاسُ، فَهُوَ أَهْلَكُهُمْ» رواه مُسْلِمٌ. الرُّوَايَةُ الْمَشْهُورَةُ: «أَهْلَكُهُمْ» بَرَفَعَ الْكَافِ، وَرُوِيَ بِنَصْبِهَا. وَهَذَا النَّهْيُ لِمَنْ قَالَ ذَلِكَ عَجْبًا بِنَفْسِهِ، وَتَصَاغُرًا لِلنَّاسِ، وَارْتِفَاعًا عَلَيْهِمْ، فَهَذَا هُوَ الْحَرَامُ وَأَمَّا مَنْ قَالَ لِمَا يَرَى فِي النَّاسِ مِنْ نَقْصٍ فِي أَمْرِ دِينِهِمْ، وَقَالَ تَحَزُّنًا عَلَيْهِمْ، وَعَلَى الدِّينِ، فَلَا بَأْسَ بِهِ هَكَذَا فَسَّرَهُ الْعُلَمَاءُ وَفَضَّلُوهُ، وَمِمَّنْ قَالَهُ مِنَ الْأَنْمَةِ الْأَعْلَامُ: مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَالْخَطَّابِيُّ وَالْحَمِيدِيُّ وَآخَرُونَ، وَقَدْ أَوْضَحْتُهُ فِي كِتَابِ «الْأَذْكَارِ».

వ్యాఖ్యానించినవారిలో ఇమామ్
మాలిక్ బిన్ అనస్, ఇమామ్ ఖత్తాబీ,
ఇమామ్ హుమైదీ మరియు ఇంకా
ఇతర సుప్రసిద్ధ పండితులున్నారు. దీని
గురించి నేను 'కితాబుల్ అజ్కార్'లో
వివరించి ఉన్నాను.

(సహీహ్ ముస్లిం లోని బిర్, సిలా ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసులో కూడా తమల్ని తాము మంచివారుగా, ఇతరుల్ని చెడ్డవారుగా
భావించటాన్ని గర్హించటం జరిగింది.

